

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. มองการศึกษา: เส้นทางที่เท่าเทียมของคนไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- เกรียง เอี่ยมสกุล. การอภิปรายเรื่องวิวัฒนาการการจัดรูปแบบการบริหารการศึกษา. ใน กรมสามัญศึกษา บทเรียนจากการจัดการศึกษาในรอบร้อยปีที่ผ่านมา. หน้า 223. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517.
- คุมบส์, นิลลิปส์ เอช. วิกฤตการณ์ของโลกในทางการศึกษา ทศวรรษในทศวรรษ 1980. แปลโดย ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.
- คำหมาน คนไค. ป.กศ.รุ่นแรกของโลก. ใน บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา 30. หน้า 131-133. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ลิฟวิ้ง จำกัด, 2530.
- ดิกฤทธิ ปราโมช, ม.ร.ว. การศึกษากับการสืบทอดและเสริมสร้างวัฒนธรรม. ใน กรมสามัญศึกษา บทเรียนจากการจัดการศึกษาในรอบร้อยปีที่ผ่านมา. หน้า 119-158. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517.
- คุรุสภา. ประวัติคุรุ. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2500. (พิมพ์เป็นที่ระลึกในวันครู 16 มกราคม 2500).
- จักรปาณิศรศีลวิสุทธิ, หลวง. เรื่องของเจ้าพระยามหิธร. พระนคร: โรงพิมพ์ ตีรณสาร, 2499. (ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพเจ้าพระยามหิธร (ลออ ไกรฤกษ์) ณ วัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 15 พฤศจิกายน 2499).

จรัญ คุ่มมั่น. บ้านสมเด็จพระวานนี้. ใน บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา 30. หน้า 141-143 กรุงเทพมหานคร: บริษัท ลิฟวิง จำกัด, 2530.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระบรมราชาธิบายว่าด้วยยศขุนนาง. ใน กรมศิลปากร การแต่งตั้งขุนนางไทย ในสมัย รัชกาลที่ 5. หน้า [93]-[111]. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2521.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล ชีวิตและผลงาน. กทม: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 100 ปี แห่งการปฏิรูประบอบราชการ: วิวัฒนาการของอำนาจรัฐและอำนาจการเมือง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม. กรุงเทพมหานคร: มาสเตอร์เพรส, 2531.

ตำราพระราชานุญาต, สมเด็จพระบรมราชา. เรื่องกระทรวงสมัยเก่า. ใน อร่าม สวัสดิวิชัย (บรรณาธิการ) พระราชนิพนธ์ และ พระนิพนธ์. หน้า 34-39. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2523. (ที่ระลึกในงานฉลองพระชันษาครบ 84 พรรษาของหม่อมเจ้าพูนพิศมัย ดิศกุล 17 กุมภาพันธ์ 2523)

—————. ชุมนุมพระนิพนธ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2534.

—————. เรื่องสร้างโรงเรียนมหาดเล็กหลวง (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). ใน อร่าม สวัสดิวิชัย (บรรณาธิการ) พระราชนิพนธ์ และ พระนิพนธ์. หน้า 182-190. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2523. (ที่ระลึกในงานฉลองพระชันษาครบ 84 พรรษาของหม่อมเจ้าพูนพิศมัย ดิศกุล 17 กุมภาพันธ์ 2523).

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระพรยา. ประวัติสังเขปแห่งการจัดการศึกษา

ปรัตยบันแห่งประเทศสยาม. ใน กรมการฝึกหัดครู เอกสารการนิเทศ

การศึกษา ฉบับสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี. หน้า 195-210.

กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2525.

—————. บันทึกว่าด้วยการปกครองประเทศไทยแต่โบราณ. ใน ประชุมปาฐกถา
ของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. กรุงเทพ
มหานคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2519. (พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
หม่อมเจ้าอาชวทิศ ดิศกุล ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์วัดเทพศิรินทรา
วาส วันที่ 22 มกราคม 2519).

ดำรงศักดิ์ อายุวัฒน์. ราชสกุลจักรีวงศ์ และราชสกุลพระเจ้าตากสินมหาราช
(ภาคต้น). ธนบุรี: โรงพิมพ์การศาสนา, 2511.

ธารน้ำใจ, มุลนิธิ. คนไทยตัวอย่าง 2535. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป,
2535.

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ์. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการ
วิจัย. กรุงเทพมหานคร: B & B Publishing, 2534.

บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา 30. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ลิฟวิ้ง จำกัด, 2530.

(ที่ระลึกในโอกาสครบรอบ 90 ปี จากราชวิทยาลัย ถึง สหวิทยาลัยบ้าน
สมเด็จพระเจ้าพระยา 17-20 มกราคม 2530).

บริหารสถานศึกษาระดับสูง ภ.ป.ร.รุ่น 5/2535. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนา
ผู้บริหารการศึกษา, 2535.

- ปิ่น มาลากุล, ม.ล. เรื่องการศึกษา ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล. นครหลวง
 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516. (อนุสรณ์ในงานพระราชทาน
 เเพลิงศพอำมาตย์ตรี หลวงประสิทธิ์นรกรรม บ.ม. ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริ
 ยาราม นครหลวงกรุงเทพมหานคร 20 มิถุนายน 2516).
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษร
 เจริญทัศน์, 2525.
- พระญาณสังวร, สมเด็จพระสังฆราช. ทศบารมี ทศนิธราชธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
 ชวนพิมพ์, 2532.
- พระพนรัตน์, สมเด็จพระสังฆราช. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา. นครหลวงกรุงเทพ
 นคร: ศิลปาบรรณาการ, 2515.
- พรธองาม แยมบุญเรือง และ พันทิพา สุทธิลักษณ์ ชีวประวัติของ 4พณฯ หม่อม
 หลวงปิ่น มาลากุล. ใน หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล อนุสรณ์ 7 รอบ
24 ตุลาคม 2530. หน้า 5-20 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา,
 2530.
- พุทธทาสภิกขุ. การบำเพ็ญบารมีที่ถูกต้องแนวทาง. กรุงเทพมหานคร: อตัมมโย,
 2532.
- พลุหลวง. รหัสวิทยา พลังเร้นลับ: ที่มาของอาถรรพ์และอำนาจเร้นลับ. กรุงเทพ
 มหานคร: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2536.
- มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. หลักราชการ และ สุภาสิตพระราช
 นิพนธ์. พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2507. (พิมพ์
 เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายสงัด จันทราภัย ณ ฌาปน
 สถานกองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร 26 พฤศจิกายน 2507).

- มหามกุฏราชวิทยาลัย. ประมวลพระนิพนธ์ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา
วชิรญาณวโรรส การศึกษา. พระนคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย,
2514. (พิมพ์ในงานมหาสมณานุสรณ์ครบ 50 ปีแต่วันสิ้นพระชนม์แห่ง
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส 1-7 สิงหาคม
2514).
- มหาดไทย, กระทรวง. 100 ปี มหาดไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ศิริวัฒนาการพิมพ์, 2535. (พิมพ์ในโอกาสครบรอบการสถาปนา 100 ปี
1 เมษายน 2535).
- มีชัย ฤชุพันธ์. กฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.
- รสสุคนธ์ พหลเทพ. อำนาจในสถาบันอุดมศึกษา. ใน ประกอบ คุปรัตน์ (บรรณาธิ
การ), ความเป็นผู้นำ เป้าหมาย และอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา. หน้า
96-113. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ราชเลขาธิการ, สำนัก. ประมวลพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาท ที่พระราช
ทานในโอกาสต่างๆ ปีพุทธศักราช 2512. พระนคร: โรงพิมพ์กรมแผนที่
ทหาร, 2513.
- . ประมวลพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาส
ต่างๆ ปีพุทธศักราช 2523. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร,
2524.
- เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนัก. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย. กรุงเทพมหานคร:
อรุณการพิมพ์, 2531. (อนุสรณ์งานฌาปนกิจศพ คุณแม่เจ็ดฉลอง
เกษะโกมล(มัลลิกะนาวิน) 23 มีนาคม 2531).

วันทนีย์ ชุติลป์. ระเบียบวิธีการวิจัย. พิษณุโลก: โรงพิมพ์สองแควการพิมพ์,
2524.

วิจิตร วรุตบางกูร. อำนาจของผู้บริหาร ใน ภาควิชาบริหารการศึกษา ทำเนียบ
นิสิตภาควิชาบริหารการศึกษา ระดับมหาบัณฑิต ภาคปกติรุ่น 20 21 ภาค
พิเศษ รุ่น 4 5. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2536.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. 98 ปี กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2533.

———. ศตวรรษที่ 2 กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา,
2536.

———. กรมวิชาการ. แนวพระราชดำริเก้าวรัชกาล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
คุรุสภา, 2527.

———. ประวัติและผลงานของปลัดกระทรวง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัด
กระทรวง, 2535 ข. อัดสำเนา.

———. 100 ปีรัฐมนตรีศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535 ค.

———. พิธีลงนามในสัญญา โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกระทรวงศึกษาธิการ
โดยความร่วมมือของ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP)
กรุงเทพมหานคร: กองแผนงาน, สำนักงานปลัดกระทรวง, 2536.
(อัดสำเนา)

———. ผลงานของกระทรวงศึกษาธิการในสมัยรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535 ก.

ศรีวิสารวาจา, พระยา. ศรีวิสารวาจา. พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2511. (พิมพ์เป็นบรรณาการเนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ พันเอก พระยาศรีวิสารวาจา ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส 8 มิถุนายน 2511).

ศิลปากร, กรม. เรื่องตั้งเจ้าพระยากรุงรัตนโกสินทร์. พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2512. (คณะรัฐมนตรีจัดพิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ หม่อมหลวงชูชาติ กำภู ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 16 ธันวาคม พุทธศักราช 2512).

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. เทคนิคการวิจัยโดยใช้ UNOBTRUSIVE MEASURES. ใน รวมบทความที่เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา. หน้า 134-137. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528.

สมศักดิ์ ชูโต. ข้าราชการระดับบริหาร. กรุงเทพมหานคร: มาสเตอร์เพรส, 2530.

สายฤดี วรกิจโกศาทร. การศึกษาเฉพาะกรณี. ใน เบญจา ยอดดำเนิน-อัตตกิจ และคณะ (บรรณาธิการ) การศึกษาเชิงคุณภาพ: เทคนิคการวิจัยภาคสนาม. หน้า 279-288. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.

สุภาวงศ์ จันทวานิช. ความเป็นมาของวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในสังคมศาสตร์. ใน รวมบทความที่เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา. หน้า 61-63. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528.

_____. (บรรณาธิการ) รวมบทความว่าด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

- สุรางค์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุรางค์ จันทวานิช และ คณะ. งานวิจัยเชิงคุณภาพในประเทศไทย. กรุงเทพ
มหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2525.
- เอกภาพขององค์การบริหารงานบุคคลทางการศึกษา. รายงานของนิสิตปริญญา
โทปีที่ 2 ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. บทเรียนจากการจัดการศึกษาในรอบร้อยปีที่ผ่านมา. ใน กรม
สามัญศึกษา บทเรียนจากการจัดการศึกษาในรอบร้อยปีที่ผ่านมา. หน้า
363-380. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517.
- อดิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. ชีวิตและจุดจบของสลัมกรุงเทพฯแห่งหนึ่ง. กรุงเทพมหา
นคร: สมาคมวิจัยเชิงคุณภาพแห่งประเทศไทย, 2537.
- . สังคมไทยในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ.2325-2416. แปลโดย
ประกายทอง สิริสุข และ พรรณี ฉัตรพลรักษ์. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- อโณทัย วัฒนาพร. (บรรณาธิการ) การเมืองไทยยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร:
แพรวพินทยา, 2527.
- อมร รักษาสิทธิ์. วิวัฒนาการการจัดรูปการบริหารการศึกษา. ใน กรมสามัญศึกษา
บทเรียนจากการจัดการศึกษาในรอบร้อยปีที่ผ่านมา. หน้า 159-172.
พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517.
- อมรชัย ตันติเมธ และคณะ. ระบบการศึกษาไทยในรอบ 200 ปี: สมรรถนะของ
ระบบ ผลกระทบ และแนวโน้มในอนาคต. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2525.

บทความในวารสาร และ หนังสือพิมพ์

- กิตติมาจันรรรจา. สกุลไทยรายสัปดาห์. 40(30 พฤศจิกายน 2536): 17
- ข่าวสด. (24 มีนาคม 2536): 1
- เดลินิวส์. (11 ตุลาคม 2536): 10
- ไทยรัฐ. (5 พฤศจิกายน 2536): 8
- ไทยรัฐ. (23 พฤศจิกายน 2536): 6
- ไทยรัฐ. (29 พฤศจิกายน 2536): 8
- บ้านเมือง. (8 กรกฎาคม 2536): 17
- พรเพ็ญ อันตระกุล. "กบฏผู้มีบุญภาคอีสาน" ใน จุลสารโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. หน้า 34-41 กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 3(กรกฎาคม-กันยายน 2519).
- พิทยา วงศ์ไกรศรีทอง. "ความคิดในเรื่องพระศรีอารีย์และพระมาลัยในสังคมไทย" ใน เอเชียปริทัศน์. หน้า 73-94 กรุงเทพมหานคร: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3(มกราคม 2525).
- มติชน. (23 พฤศจิกายน 2536): 26
- ลิขิต จีระเวดิน. บารมีกับการเมืองไทย. มติชนสุดสัปดาห์. 11(9-15 กันยายน 2533): 22-23.
- สมยศ นาวิการ. ความเป็นผู้นำ. ใน ผู้จัดการรายวัน. (24 มกราคม 2537): 2
- สยามโพสต์. (16 มิถุนายน 2536): 8

- ทวิชัย บุญเต็ม. "การยอมตามอำนาจผู้บังคับบัญชาของบุคลากรในมหาวิทยาลัย
ขอนแก่น: การศึกษาเฉพาะกรณี." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาค
วิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527
- เทพรัตน์ราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. "ทศบารมีในพุทธศาสนา
เถรวาท" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- นวล กัลยาณธรรม. "การใช้พลังอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษากับขวัญ
ในการปฏิบัติงานของครู ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2530.
- ไพฑูรย์ โปธิสว่าง. "ผู้นำชุมชนชนบทไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: ศึกษา
เฉพาะกรณีปัจจัยที่ทำให้เกิดอำนาจและการสร้างอำนาจให้กับตน."
วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต ภาควิชาปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- วรรธิกา ตันติรัตน์ไพศาล. "กระบวนการเสริมสร้างอำนาจทางการเมืองของ
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติ
ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุชาติา กรเพชรปราณี. "มูลฐานอำนาจการนิเทศของนักวิชาการ." วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2521.

สำเร็จ โพนธวรรณ. "การศึกษามูลฐานอำนาจการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ลังกัตกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

เสรี บัวแก้ว. "บทบาทผู้นำทางการเมืองของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

แสงเดือน ไสยวงศ์. "การขึ้นสู่อำนาจทางการเมืองของนายพันเอกหลวงพิบูลสงคราม พ.ศ.2469-2481." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

อุทัย บุญประเสริฐ. "ค่านิยมในระบบอาวุโสของผู้ว่าราชการจังหวัด" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาประวัติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525.

อุษา ว่องวงศ์ภพ. "ภูมิหลัง แรงจูงใจ และพื้นฐานอำนาจของผู้นำทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

กฎหมาย ประกาศ คำสั่ง และ เอกสารราชการ

กรมสามัญศึกษา, "ประกาศ," 6 ธันวาคม 2531

กระทรวงศึกษาธิการ, "คำสั่งที่ สป.1046/2536," 8 ตุลาคม 2536

กระทรวงศึกษาธิการ, "บันทึกข้อความที่ ศธ.0201/29174," 8 ตุลาคม 2536

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2534. ราชกิจจานุเบกษา.

108(156) (4 กันยายน 2534) 21-32.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534. ราชกิจจานุเบกษา.

108(156) (4 กันยายน 2534) 1-20.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2)

พ.ศ.2535. ราชกิจจานุเบกษา. 109(21) (14 มีนาคม 2535):

1-2.

การล้มโทษ

ชำนาญ เจริญเลิศ. ล้มโทษ, 27 เมษายน 2536.

—————. ล้มโทษ, 24 มิถุนายน 2536.

—————. ล้มโทษ, 15 กรกฎาคม 2536.

—————. ล้มโทษ, 10 มกราคม 2537.

—————. ล้มโทษ, 4 พฤษภาคม 2537.

กมล ตันติฉายากร. เลขานุการของนายชำนาญ เจริญเลิศ. ล้มโทษ,

11 มิถุนายน 2536.

กิมลิ่ง หอมกลิ่น. นักการ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. ล้มโทษ,

15 มีนาคม 2536.

กำป็น เครือจันทร์. ข้าราชการบำนาญ. ล้มโทษ, 6 สิงหาคม 2536.

กว้าง รอบคอบ. ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ. ล้มโทษ,

27 พฤษภาคม 2536.

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,

7 มกราคม 2536.

โกศล กิตินิรันดร์กุล. เลขานุการของนายชำนาญ เจริญเลิศ. สัมภาษณ์,

1 พฤศจิกายน 2536.

จรัญ ปัทมดิลก. ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 30 มีนาคม

2536.

เจริญ ภัคดีวานิช. ผู้ตรวจราชการกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2536.

—————. ผู้ตรวจราชการกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,

12 พฤศจิกายน 2536.

จำลอง ปรีक्षा. นักการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,

24 กรกฎาคม 2536.

ชัยชาญ ช่วยโพธิ์กลาง. เลขานุการของนายชำนาญ เจริญเลิศ. สัมภาษณ์,

27 กรกฎาคม 2536.

ชุมพล หนูสงค์. ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.

สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2536.

โชคชัย คักดีศรี. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กองแผนงาน กรมสามัญ

ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2536.

ณรงค์ นิมพ์สาร. นักวิชาการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษา

ธิการ. สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2536.

ทองเปรม จตุรานนท์. เลขานุการอธิบดีกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2536.

- ชนะสิทธิ์ คีรีวรรณ. เลขานุการของนายชำนาญ เจริญเลิศ. สัมภาษณ์,
24 มิถุนายน 2536.
- _____. เลขานุการของนายชำนาญ เจริญเลิศ. สัมภาษณ์, 13 ตุลาคม 2536.
- ธรรมณูญ วิสัยจร. หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2536.
- ธีรยุทธ บุญมี. อาจารย์คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2536.
- นันทา ท่อแก้ว. อาจารย์ สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช. สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2536.
- บรรเทา ฤกษ์ดีกุล. ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2. สัมภาษณ์, 20 มกราคม
2536.
- บวร ภูจรีต. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2536.
- บุญศรี อุดมโกชน์. อาจารย์ช่วยราชการฝ่ายแผนงาน สำนักผู้ตรวจราชการกรม
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.
สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2536.
- เบญจพร คงสุวรรณ. อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดเทพนิมิตร จังหวัดฉะเชิงเทรา.
สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2536.
- ปกาศิต จำปาทอง. เลขานุการของนายชำนาญ เจริญเลิศ. สัมภาษณ์,
11 มิถุนายน 2536.
- ปิ่น มาลากุล, ม.ล. อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,
28 พฤษภาคม 2536.

ปิยะ ปิ่นชาญชัยยุทธ. อาจารย์ โรงเรียนตัดตรุณี จังหวัดฉะเชิงเทรา. สัมภาษณ์,
14 กรกฎาคม 2536.

ประเวศ กางทอง. ผู้ช่วยศึกษาธิการเขต 3. สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2536.

ปาริชาติ เจริญใจ. ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สยามโพสต์. สัมภาษณ์, 23 มีนาคม
2536.

ปรุ้ง พวงนัตตา. รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 7 มีนาคม
2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม คนที่ 1. กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
สัมภาษณ์, 5 เมษายน 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม คนที่ 2. กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
สัมภาษณ์, 5 เมษายน 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม คนที่ 1. ข้าราชการต่างกระทรวง. สัมภาษณ์, 13 กันยายน
2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม คนที่ 2. ข้าราชการต่างกระทรวง. สัมภาษณ์, 13 กันยายน
2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม คนที่ 1. ผู้อำนวยการโรงเรียน กรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม คนที่ 2. ผู้อำนวยการโรงเรียน กรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม คนที่ 3. ผู้อำนวยการโรงเรียน กรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 13 สิงหาคม 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม คนที่ 4. ผู้อำนวยการโรงเรียน กรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม คนที่ 1. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,
11 มิถุนายน 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม คนที่ 2. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,
2 สิงหาคม 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม คนที่ 3. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,
4 สิงหาคม 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม คนที่ 4. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,
6 ธันวาคม 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนามคนที่ 1. ผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง. สัมภาษณ์,
9 กรกฎาคม 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนามคนที่ 2. ผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง. สัมภาษณ์,
9 กรกฎาคม 2536.

ผู้ไม่ประสงค์ออกนามคนที่ 3. ผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง. สัมภาษณ์,
9 กรกฎาคม 2536.

พนม ฝั่งใหญ่. พนักงานขับรถ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,
12 กรกฎาคม 2536.

พินิจ จารุสมบัติ. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงคมนาคม. สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2536.

เพชรินทร์ อิ่มน้อย. ข้าราชการบำนาญ. สัมภาษณ์, 19 กรกฎาคม 2536.

เพ็ญพิไลลักษณ์ มณีภาค. อาจารย์ช่วยราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2536.

เพิ่มศักดิ์ นนทภักดิ์. รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,
4 พฤษภาคม 2536.

มนต์ทิพย์ รุ่งพิระพงศ์. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กองแผนงาน สำนักงาน
งานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 26 เมษายน 2536

มาโนชญ์ บุญญาวัตร. หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2
และผู้ตรวจราชการกรมสามัญศึกษาประจำเขตการศึกษา 2. สัมภาษณ์,
18 มกราคม 2536.

เยาวรินทร์ จันทนมัฏฐะ. ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,
12 พฤศจิกายน 2536.

รัฐวุฒิ เปี่ยมสัมฤทธิ์. เลขานุการของนายชำนาญ เจริญเลิศ. สัมภาษณ์,
19 พฤษภาคม 2536.

———. เลขานุการของนายชำนาญ เจริญเลิศ. สัมภาษณ์, 21 มิถุนายน 2536.

รุจ วรังษี. นักวิชาการ กรรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
สัมภาษณ์, 3 สิงหาคม 2536.

เรา รัตนประสาท. อาจารย์ช่วยราชการ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด
ฉะเชิงเทรา. สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2536.

วิจิตร จันทรากุล. รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม
2536.

วิจิตร ศรีสะอาด. ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2536.

วิเชียร คันถ้อง. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง เลขานุการรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2536.

วิฑิต เลิศปรีชากุล. ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2536.

- วินัย วิไลลักษณ์. ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
 สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2536.
- วินิจฉัย ผูกเหมาะ. พนักงานขับรถ กรมสามัญศึกษา ช่วยราชการสำนักงานปลัด
 กระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2536.
- วิรัช ดิษฐบรรจง. ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ดาวสยาม. สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2536.
- วิไลวรรณ เต็มสังข์. สำนักงานเลขาธิการกรม กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษา
 ธิการ. สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2536.
- ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์. เลขานุการของนายชำนาญ เจริญเลิศ. สัมภาษณ์, 21 เมษายน
 2536.
- สุขสรานัญ นระรา. เลขานุการของนายชำนาญ เจริญเลิศ. สัมภาษณ์, 20 เมษายน
 2536.
- สุดใจ ตระกูลศุภชัย. อาจารย์ช่วยราชการสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.
 สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2536.
- สุภัทรา ทูลดลอง. เลขานุการของนายชำนาญ เจริญเลิศ. สัมภาษณ์,
 24 พฤษภาคม 2536.
- สมพร เอ็ง. ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ THE NATION. สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2536.
- สมพิศ ปทุมวัน. นักวิชาการทดสอบ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ
 กระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 3 มิถุนายน 2536.
- สมัคร หนูไพโรจน์ ร.น., น.อ. ผู้อำนวยการโรงเรียนสัตหีบ. สัมภาษณ์,
 20 กรกฎาคม 2536.
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราชท่านหนึ่ง. สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน
 2536.

สวาง เหมือนใจ. ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดเทพนิมิตร จังหวัดฉะเชิงเทรา.

สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2536.

เอกราช น้อยประสิทธิ์. นักวิชาการศึกษา กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ. สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2537.

อดิสร เพียงเกษ. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น รัฐมนตรีช่วยว่าการ

กระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2536.

อุดม สุขสุวรรณ. ผู้อำนวยการกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สัมภาษณ์, 7 กันยายน 2536.

อาทร จันทวิมล. รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์, 15 กรกฎาคม 2536.

อรอนงค์ คงพล. ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์วัฏจักร. สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2536.

อิศรา จรรย์ยานนท์. รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,

4 ธันวาคม 2536.

ภาษาอังกฤษ

Abbott, M.G. and Caracheo, F. Power, Authority and Bureaucracy.

in N.J. Boyan (ed.), Handbook of Research on Educational Administration, pp.239-258. New York: Longman, 1988.

Barnard, C.I. The Functions of the Executive. Cambridge:

Harvard University Press, 1975.

Bass, B.M. Stogdill's Handbook of Leadership. New York: The

Free Press, 1981.

- Best, J.W. and Kahn, J.V. Research in Education. New Delhi: Prentice-Hall of India Private Limited, 1989.
- Bogdan, R.C. and Biklen, S.K. Qualitative Research for Education: An Introduction to Theory and Methods. Boston: Allyn and Bacon, Inc., 1982.
- Bowman, L.M.A. Cornelia Connelly Educator: Her Charisma and Its Institutionalization. Ed.D. Dissertation, Columbia University Teachers College, 1984. Educational Resources Information Center. DAI 46/09A, p. 2539.
- Brown, B.B. Delphi Process: A Methodology Used for the Evaluation of Opinions of Experts. Santa Monica, California: RAND Corporation, 1968.
- Dalkey, N.C. Delphi. Santa Monica, California: RAND Corporation, 1967.
- Ekman, E. Documentation in Educational Research. in J.P. Keeves (ed.), Educational Research, Methodology, and Measurement: An International Handbook, pp.203-204. Oxford: Pergamon Press, 1988.
- Etzioni, A. A Comparative Analysis of Complex Organization. N.Y.: Free Press, 1961.

- Fraenkel, J.R. and Wallen, N.E. How to Design and Evaluate Research in Education. Singapore: McGraw-Hill Inc., 1993.
- French Jr., J.R.P. and Raven, B. The Bases of Social Power. in D. Cartwright, ed. Studies in social power. pp.150-167 Ann Arbor: University of Michigan Institute for Social Research, 1959
- Garland, N.L. Power Motivation and Power Style in Higher Education Administration (Personal Power). Ed.D. Dissertation, East Tennessee State University, 1984. Educational Resources Information Center. DAI 46/03A. p.565.
- Glaser, B.G. and Strauss, A.L. The Discovery of Grounded Theory Strategies for Qualitative Research. New York: Aldine Publishing Company, 1967.
- Greiner, L.E. and Schein, V.E. Power and Organization Development. Reading, Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Company, 1988.
- Goetz, J.P., and LeCompte, M.D. Ethnography and Qualitative Design in Educational Research. Orlando, Fla.: Academic Press, 1984.
- Gohlert, E.W. Power and Culture. Bangkok: White Lotus Co., 1991.

- Greene, E.E. The Perception and Uses of Power by First-time High School Principals: An Application of Etzioni's Compliance Theory. Ph.D. Dissertation, University of Florida, 1990. Educational Resources Information Center. DAI 52/01A. p.34
- Guirdham, M. Interpersonal Skills At Work. New York: Prentice Hall, 1990.
- Gummesson, Evert. Qualitative Methods in Management Research. Newbury Park: SAGE Publications, Inc., 1991.
- Guthrie, J.W. and Reed, R.J. Educational Administration and Policy Effective Leadership for American Education. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1986.
- Hanks, L. "Merit and Power in the Thai Social Order" in American Anthropologist. Vol 64 pp.1253-1256. Boston: AAA, 1962.
- Hawkins, J.W. N.D. Showalter: Washington State's Noble Leader. Ed.D. Dissertation, Seattle University, 1987. Educational Resources Information Center. DAI 49/03A.p.392
- Hawley, S.J. Female Early Childhood Administrators: Their Understanding and Use of Power in the Workplace. Ph.D. Dissertation, The Fielding Institute, 1990. Educational Resources Center. DAI 52/02A. p.365.

- Hersey, P. and Blanchard, K.H. Management of Organizational Behavior Utilizing Human Resources. New Delhi: Prentice-Hall of India Private Limited, 1988.
- Hoy, W.K. and Miskel, C.G. Educational Administration; Theory Research Practice. 4th edition. N.Y.: McGraw-Hill International Editions. 1991.
- Isele, V.A. A Comparison of Perceptions of Power Bases Within Management Teams in Effective School Districts. Ph.D. Dissertation, Ohio University, 1987. Educational Resources Center. DAI 48/09A. p.2206.
- Kast, F.E. and Rosenzweig, J.E. Organization & Management A Systems and Contingency Approach. New York: McGraw-Hill Book Company. 1985.
- Kerlinger, F.N. Foundations of Behavioral Research. Hong Kong: CBS College Publishing, 1986.
- Keyes, C.F. "The Power of Merit" in Visakha Buja B.E.2516. pp.3-7 Bangkok: Suksit-Siam Press, 2516.
- Kidder, L.H. Qualitative Research & Quasi-Experimental Frameworks. in M.B.Brewer and B.E.Collins (eds.), Scientific Inquiry and the Social Sciences, pp.261-266. San Francisco: Jossey-Bass, 1981.

- Kshensky, M. Principal Power and School Effectiveness: A Study of Urban Public Middle Schools. Ed.D. Dissertation, Fordham University, 1990. Educational Resources Center. DAI 51/06 A. p.1852
- Langness, L.L. and Frank, G. Lives : An Anthropological Approach to Biography. Novato, California: Chandler & Sharp Publishers, Inc., 1981.
- Lincoln, Y.S. and Guba, E.G. Naturalistic Inquiry. Newbury Park, California: Sage, 1985.
- Mandelbaum, D.G. The Study of Life History: Gandhi. in Current Anthropology. Vol 14, No.3 (June 1973) pp.177-196.
- McClelland, D.C. and Burnham, D.H. Power-Driven Managers: Good Guys Make Bum Bosses. in Psychology Today. (December 1975) pp.69-71.
- Menzies, J.R. An Analysis of the Power Base Preferences in Conflict Resolution Situations by State of Washington Board of Education Presidents. Ed.D. Dissertation, Gonzaga University, 1986. Educational Resources Center. DAI 47/06 A. p.1959.
- Merriam, S.B. Case Study Research in Education. San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 1988.

Pelto, P.J. and Pelto, G.H. Anthropological Research: The Structure of Inquiry. Cambridge: Cambridge University Press, 1978.

Pfeffer, J. Power in Organizations. Marshfield, Massachusetts: Pitman Publishing Co., 1981.

Prince Norodom Sihanouk. Charisma and Leadership. Tokyo: Yohan Publications, Inc., 1990.

Raven, B.H. and Kruglanski, W. Conflict and Power. in P.G. Swingle (ed.) The Structure of Conflict. New York: Academic Press, 1975.

Ringrose, C.K. An Exploratory Study of the Relationship between the Teacher's Perception of the Bases of Power Used by Selected Elementary Principals, The Management Systems of their Schools, and Selected Characteristics of the Principals. Dissertation Abstracts International, 38:59-A, July 1977.

Russell, B. Power. London: Allen & Unwin, 1938.

Schermerhorn Jr., J.R. Management for Productivity. New York: John Wiley & Sons, Inc., 1989.

Sharplin, A.D. Power Bases Effectiveness Perceptions: An Empirical Study. Dissertation Abstracts International 38:7436-A, June 1977.

- Siffin, W.J. The Thai Bureaucracy : Institutional Change and Development. Honolulu: East-West Center Press University of Hawaii, 1966.
- Simon, H.A. Administrative Behavior. New York: The Free Press, 1976.
- Soosai, S. The Relationship Between Principals' Power Behaviors and The Organizational Climate of Secondary Schools in Tamilnadu, India. Ph.D. Dissertation, Marquette University, 1988. Educational Resources Center. DAI 50/02A. p.324
- Sergiovanni, T.J. and Starratt, R.J. Supervision: Human Perspectives. New York: McGraw-Hill, Inc., 1983.
- Stenhouse, L. Case Study Methods. in Educational Research, Methodology, and Measurement: An International Handbook. pp.49-53. Keeves, J.P. Editor. Sidney: Pergamon Press, 1988.
- Taylor, S.J. and Bogdan, R. Introduction to Qualitative Research Methods: The Search for Meanings. New York: A Wiley-Interscience Publication John Wiley & Sons, 1984.
- The Forum, Vol 2. "Innovators in Education" (2 February 1993) p.17

- Torrington, D., Weightman, J. and Johns, K. Effective Management People and Organization. Hertfordshire: Prentice Hall International (UK) Ltd., 1989.
- Tosi, H.L., Rizzo, J.R. and Carroll, S.J. Managing Organizational Behavior. New York: Pitman Publishing Inc., 1986.
- Van Dalen, D.B. Understanding Educational Research. New York: McGraw-Hill. Inc., 1966.
- Weber, M. The Theory of Social and Economic Organization. Oxford: Oxford University Press, 1947.
- Weber, R.P. Basic Content Analysis. Newbury Park: SAGE Publication, 1990.
- Webster's New World Dictionary. New York: The World Publishing Company, 1964.
- Winter, D.G. The Power Motive. New York: The Free Press, 1973.
- Yukl, G.A. Leadership in Organization. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1989.

ภาคผนวก

แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล แบบอุปนัย (Analytic induction)

๒๗/๓

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล แบบอุปนัย (Analytic induction)

เพื่อแสดงให้เห็นถึงกรรมวิธีที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจึงขออนุญาตแสดงตัวอย่างของการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic induction) อันเป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบหนึ่ง ดังนี้

ทฤษฎี

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดอยู่ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้หน้า 81-83 ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลมีสองวิธีคือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหา มี 5 ขั้นตอน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป มี 3 วิธีคือ
  - 2.1 การวิเคราะห์แบบอุปนัย ✓
  - 2.2 การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล
  - 2.3 การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล

การวิเคราะห์แบบอุปนัย เป็นวิธีที่ใช้ได้ทั้งกับการวิเคราะห์เอกสาร และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมด้วยหัตถวิธีการ โดยการตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆที่รวบรวมมาได้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆกับการรวบรวมข้อมูล ซึ่งต้องมีความระมัดระวังในการตัดสินข้อมูลเป็นอย่างมาก

การดำเนินการ

ตามตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จาก บันทึกการสัมภาษณ์ บันทึกการสังเกต และการศึกษาเอกสาร (ในกรณีนี้คือข่าวจากหนังสือพิมพ์)

บันทึกการสัมภาษณ์ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวอย่าง

บันทึกการสัมภาษณ์บุคคล

ตำแหน่ง ผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์รายวันฉบับหนึ่ง

สถานที่ ห้องรับรองของนายชำนาญ เจริญเลิศ

วัน เวลา 11 พฤษภาคม 2536 9.45 - 10.20 น.

ผู้ถูกสัมภาษณ์ เป็นผู้สื่อข่าวที่ทำงานใกล้ชิดกับกรณีศึกษาเป็น
อย่างมากท่านหนึ่ง จากการสังเกต พบว่ากรณีศึกษาให้เกียรติและรับฟัง
ความคิดเห็นต่างๆเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ผู้วิจัยสังเกตพบว่าผู้ถูกสัมภาษณ์
เป็นคนที่มีความตรงไปตรงมา เกรงใจไม่อ้อมค้อมและเสนอความเห็นต่างๆ
อย่างไม่ประจบหรือเกรงใจใคร ผู้วิจัยพบผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นประจำเมื่อ
ติดตามกรณีศึกษาไปในที่ต่างๆ เข้าวันที่สัมภาษณ์กรณีศึกษาไปราชการต่าง
ประเทศ ผู้ถูกสัมภาษณ์แวะเข้ามาที่ห้องรับรอง พบกับผู้วิจัย จึงสนทนากัน

ส. สวัสดีครับอาจารย์ วันนี้ไม่ได้ไปไหนหรอกครับ

ว. สวัสดีครับพี่ วันนี้ลางานครับ พอดีท่านไปอเมริกา ผม
เลยมีเวลาว่างงานวิจัยที่ทำอยู่

ส. ท่านบอกว่า อาจารย์มาศึกษาท่าน

ว. ครับ (จากนั้นผู้วิจัยได้เล่าให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังถึงงานวิจัย
ที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ ในทุกประเด็น)

ส. โอ้อโฮ ผมว่ามันเรื่องใหญ่นะนี้ แต่ผมว่าอาจารย์ศึกษาถูก
คนแล้วละ ผมใกล้ชิดกับกระทรวงนี้มามาก ผมไม่เคยเห็นใครเหมือนท่านผู้นี้

ว. ที่นี้สมมติว่าถ้าท่านต้องไปทำงานในวิสาหกิจอื่นๆที่ไม่ใช่ระบบราชการ อาทิเช่นธุรกิจ หรือ การเมือง พี่คิดว่าท่านจะสามารถใช้พลังอำนาจลักษณะเดียวกันนี้ให้เกิดประสิทธิภาพของการทำงานได้ไหมครับ

ส. เรื่องการเมืองนี้ท่านเคยยืนยันว่าท่านจะไม่เล่น

ว. ในกรณีที่เกิดสถานการณ์บังคับ

ส. สถานการณ์บังคับก็มีอย่างเดียวคือความอยากของท่านเอง ถ้าความอยากมันบังคับท่านก็อาจจะเสียคนได้ ผมเคยคุยกับท่านว่า ถ้าท่านสมัคร ส.ส. ท่านก็ต้องมุ่งมันที่จะเป็น รมต. เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ชาติในด้านการศึกษา ที่นี้ใครจะรับประกันได้ว่าท่านจะได้เป็น รมต. สมัครแล้วได้เป็น ส.ส.แต่ไม่ได้เป็น รมต. มันก็เสียทั้งขึ้นทั้งล่อง แต่คนอย่างนี้ต้องเป็น รมต. ผมเชื่อว่าโอกาสจะเสียคนมีมากกว่า มันไม่เหมือนกับการเป็นตำแหน่งที่ท่านเป็นอยู่ที่มันเป็นไปตามครรลองและความสามารถมันสั่งสมมา ถึงจุดหนึ่งมันก็ต้องเป็น คือในจุดนั้นท่านเหมาะสมที่สุด ท่าน รมต. ก่อรัก ท่านเป็นเพื่อนกับบักเต๋ พื้นฐานของท่านดี ครอบครัวดี สังคมสิ่งแวดล้อมดี ท่านสั่งสมคุณสมบัติมาพร้อม อำนาจมันก็เกิด คือพอเอ่ยชื่อใครๆก็ O.K.

ว. แล้วทางธุรกิจล่ะครับ

ส. โดยหลักการแล้วผมว่ามันก็คงไม่ลำบากนะ ความรู้ความสามารถในการบริหารมันมี ที่ต้องหาเพิ่มก็คือบารมี ต้องสั่งสม ท่านไม่ได้อยู่ในวงการธุรกิจขนาดใหญ่มาก่อน ท่านก็ต้องสั่งสมหน่อย แล้วมันก็เกิดพลังบารมี อำนาจเอง ผมว่ามันคงใช้เวลาไม่นาน เหมือนขับรถยนต์เป็นเปลี่ยนยี่ห้อไหนๆมา มันก็ขับได้

บันทึกการสัมภาษณ์

บุคคล รัฐมนตรีท่านหนึ่ง

สถานที่ ห้องทำงานรัฐมนตรี

วัน เวลา 19 เมษายน 2536 09.05-09.20 น.

ฯลฯ

ว. ขอรบายเรียนถาม พณฯ เกี่ยวกับทัศนคติต่อการบริหารงานของท่านชำนาญ เจริญเลิศ

ส. ท่านผ่านงานมาหลายกรม ก็เลยมีबारมีมาก คล้ายๆ ท่านนายกชวนที่เป็น รมต.มาหลายกระทรวง ท่านชำนาญท่านเคยบ่นกับผมว่ายังไม่ได้เป็นอธิบดีกรมการศาสนา ท่านอยากเป็น ท่านบอกว่าวัดคือครูที่ไม่พูด การรู่งานนี้เป็นการสร้างบารมีนะผมว่า

ว. คนที่ผ่านงานมามากแล้วเกษียณอายุในขณะที่ดูเหมือนว่ายังแข็งแรงอยู่

ส. เรื่องนี้แหละที่ผมเสียดาย ผมพอใจท่านชำนาญของคุณในทุกๆเรื่อง มิไม่พอใจท่านชำนาญอยู่เรื่องเดียวตั้งแต่รับราชการร่วมกันมา คือเกษียณแล้ว ไม่ยอมลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในนามพรรคผม ผมชวนแล้ว ชวนไปลงสมัครผู้แทน แต่ท่านไม่ยอมตัดสินใจ

ฯลฯ

บันทึกการสัมภาษณ์

บุคคล นายชำนาญ เจริญเลิศ
 สถานที่ ในรถยนต์ประจำตำแหน่ง ขณะเดินทางไปราชการ
 วัน เวลา 10 มกราคม 2537 07.00-07.15 น.

๔๗

ว. ระยะนี้ มีคนสนใจเรื่องการเมืองมาก หลายคนอยากทราบที่ท่านสนใจการเมืองหรือไม่ ไม่ทราบว่าจะเป็นการสมควรไหมครับ ที่ผมจะกราบเรียนขอทราบความเห็นของท่านในเรื่องนี้

ข. ผมรอโอกาสที่จะใช้ชีวิตอย่างราษฎรสามัญมานานแล้ว เกษียณเมื่อไหร่ ผมจะทำงานตามที่ผมอยากทำเสียที คือเป็นนายตัวเอง อยากทำอะไรก็ทำ ไม่อยากทำอะไรก็ไม่ทำ ซึ่งตอนนี้มันทำอย่างนี้ไม่ได้ เกษียณแล้วผมไม่ทำอะไรทั้งนั้น ผมจะอยู่อย่างสบายๆ ผมตั้งใจไว้อย่างนั้นนะ แต่ชีวิตคนนี่ต้องเข้าใจด้วยว่า บางทีก็ทำอะไรตามใจตัวเองอย่างเดียวไม่ได้ มันมีสิ่งอื่นที่สำคัญกว่าบังคับอยู่

๔๗

บันทึกการสัมภาษณ์

ตำแหน่ง ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

สถานที่ สำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

อาคารรัชมิ่งคลาภิเชก กระทรวงศึกษาธิการ

วัน เวลา 27 พฤษภาคม 2536 10.15-10.45 น.

ผู้วิจัยขอเข้าพบเพื่อสัมภาษณ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงท่านหนึ่ง ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเป็นรองอธิบดีของกรมที่กรมศึกษาดำรงตำแหน่งอธิบดี

เมื่อผู้วิจัยเข้าพบ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้สอบถาม ถึงประวัติความเป็นมาของผู้วิจัยและงานวิจัยที่กำลังดำเนินงานอยู่ ผู้วิจัยจึงได้เรียนข้อมูลให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบโดยละเอียด สาระสำคัญของการสัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

ส. โอเค น้องชายอยากรู้อะไรบ้าง

ว. คืออยากจะขอทราบเกี่ยวกับการทำงานของท่านกับกรมศึกษา สมัยที่ท่านรับราชการอยู่ด้วยกัน ครับผม

ส. อันที่จริงผมเคยทำงานกับท่านตั้งแต่สมัยที่ท่านอยู่ กศน. คือท่านอยู่ส่วนกลาง ผมอยู่โรงเรียนที่มีการศึกษาผู้ใหญ่ แต่ก็ไม่ได้สัมพันธ์ใกล้ชิดกันเท่าไร รู้สึกแต่เพียงว่าข้าราชการคนนี้แปลกดี

ว. แปลกดี ยังไงครับ

ส. คือไม่ค่อยถือตัว ทำงานสบายๆ มีอะไรก็พูดกันตรงๆ ได้ทำงานโดยรับฟังปัญหาของคนอื่น ไม่ด้นทุรัง ซึ่งสมัยก่อนพวกในกรมไม่ค่อยเป็นอย่างนี้ ท่านมีลักษณะเหมือนนักการเมืองทีเดียว ฯลฯ

ส. ท่านมีบาร์มี ท่านมีพลังที่ทำให้คนยอมทำตามได้มาก อาจ
จะเนื่องมาจากคนรักท่านศรัทธาท่านมากนั่นเอง เหมือนๆ สะกดจิต ผมว่ามัน
เกิดจากการที่ท่านเป็นคนดีนั่นเอง พอท่านจะทำอะไรคนก็เอโลมาทำด้วย
พร้อมจะทำตามว่าจ้างนั้นเถอะ รวมทั้งท่านไม่เคยทอดทิ้งผู้ทำตาม ท่านดูแลสาร
ทุกข์สุขดิบของเขา ไม่เคยให้ผู้น้อยผู้ตามต้องเดือดร้อน ท่านรู้จักเสียสละที่พอ
งามที่ไม่มากไม่น้อย อย่างค่าใช้จ่ายของหน้าห้องท่านก็มอบเงินเดือนส่วนหนึ่ง
ของท่านให้ สำหรับคนอื่นๆ ท่านก็หาทางจัดสวัสดิการประเภทต่างๆ ให้ ขนาด
ข้าราชการบ้านญาติท่านก็ยังจัดงานวันสบายสบายให้เห็นไหม แต่เดิมก็ไม่เคยมี
ท่านไม่เคยลืมนักคนอื่นคนอื่นก็เลยไม่ลืมนาน ท่านใช้พระคุณมากกว่าพระเดช

ว. ท่านครับ ประเด็นต่อไปผมอยากจะกราบเรียนถามความ
เห็นว่า ถ้าต้องเปลี่ยนงาน อาทิไปเป็นผู้บริหารระดับสูงในวิสาหกิจเอกชน
หรือเป็นนักการเมือง ท่านคิดว่ากรณีศึกษาจะเป็นอย่างไรบ้างครับ

ส. มันก็พูดยาก แต่ถ้าดูจากที่ท่านเป็นๆ อยู่และผมได้ศึกษาท่าน
มาผมว่าท่านทำได้ดีทั้งสองทางนั้นแหละ ผลออกจะดีกว่าด้วย เพราะในธุรกิจ
เอกชนนั้นคนเขาเปรียบกว่าราชการ ลีว ล้อราชการมีพลังน้อยกว่า ลีว ล้อ
เอกชน ท่านอาจจะได้เป็นเศรษฐีด้วยซ้ำ ส่วนการเมืองนั้นท่านทำสำเร็จแน่
เพราะท่านชอบทำอะไรเพื่อคนอื่นอยู่แล้ว วิชาคนของท่านยอดเยี่ยมอยู่แล้ว
ยอดเยี่ยมเป็นที่สุด อยู่ในระบบราชการมันติดโน้นติดนี้ มันเรตเทป ลีว ล้อบาง
พวกก็ตามไม่ทันท่านยังพัฒนามาได้ขนาดนี้ แต่อย่างไรก็ดีผมก็คิดว่าราชการ
ไทยก็ยังต้องการคนอย่างท่าน เพราะไม่อย่างนั้นมันจะยิ่งแย่ไปกว่านี้ แต่ผม
พิจารณาว่าท่านคงไม่เล่นการเมืองหรอกนะ ผมว่าท่านคงรู้ว่ามันเปลืองตัว

บันทึกการสังเกต

วดป/ว 4 มีนาคม 2536 17.25 น.

สถานที่ ห้องนิทรรศน์ที่กระทรวงศึกษาธิการ

สถานการณ์ มีการประชุมคณะที่ปรึกษาของปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ในวาระการประชุมหนึ่งมีการสนทนาเรื่องโครงการอาหาร
กลางวันของนักเรียนระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ

ข้อสังเกต

1. กรณีศึกษามีทักษะเป็นอย่างสูงในการใช้ความสุภาพและ
อารมณ์ขันในขณะดำเนินการประชุม อาทิ ขณะที่มีการสนทนาเรื่องการ
กำหนดพื้นที่ทดลองของโครงการ ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง (นายปริญญา
นาคนัตริย์) เสนอว่า ควรกำหนดพื้นที่จังหวัดเป้าหมาย กรณีศึกษาเสนอขึ้น
ว่า เอาจังหวัดตรังก่อน ทำให้ที่ประชุมหัวเราะด้วยความครื้นเครง และ
ยิ่งหัวเราะมากขึ้นเมื่อผู้อำนวยการสำนักผังเมืองพยักหน้าและกล่าวต่อไป
ว่า ต่อไปก็เอาแปดริ้ว

ฯลฯ

4. หลังการประชุม มีกรรมการที่ปรึกษาหลายท่าน สนทนา
กันว่ากรณีศึกษาเหมาะสำหรับการเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ควรจะ
สนับสนุนให้ลงสมัครรับเลือกตั้งต่อไปจะได้เป็นประโยชน์แก่บ้านเมือง กรณี
ศึกษาซึ่งยินสนทนาอยู่กับที่ปรึกษาอีกกลุ่มหนึ่ง ไกล่เคียงกันพูดด้วยสีหน้ายิ้มๆ
ว่า "ไม่ละครับ อยากพักเต็มทีแล้ว"

จากตัวอย่างบันทึกการสัมภาษณ์ และ บันทึกการสังเกต ที่ยกตัวอย่างมา ส่วนหนึ่งนี้ เมื่อประมวลกับประวัติชีวิตและพฤติกรรมในชีวิต ข่าวสารจากสื่อสารมวลชนต่างๆและการทดสอบหาความตรง(Validity)ด้วยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า(Data Triangulation)คือการเปรียบเทียบข้อมูลเดียวกันที่เก็บมาจากต่างเวลา สถานที่ หรือบุคคล ว่ามีความถูกต้องตรงกันหรือไม่ ด้วยการถามซ้ำ(Member checks-taking data and interpretation) และการมีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยอย่างต่อเนื่องโดยตลอดทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลอย่างถูกต้อง(Participatory modes of research)ตลอดจนการตรวจสอบความเที่ยง(Reliability or Consistency)ด้วยการทบทวนข้อมูล และวิธีดำเนินการวิจัยให้ถูกต้องอยู่เสมอ ผู้วิจัยก็สามารถวิเคราะห์และสรุปข้อมูล นำเสนอเป็นงานวิจัยได้

สำหรับข้อความในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย จากตัวอย่างข้างต้น ได้แก่ข้อความในหน้า 192-195 นอกจากนี้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องบารมีของผู้ให้สัมภาษณ์หลายท่านที่ปรากฏในตัวอย่างบันทึกการสัมภาษณ์ข้างต้น ยังนำไปประมวลเข้าด้วยกันเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วย

ประวัติผู้เขียน

ว่าที่ร้อยเอกนพดล เจนอักษร เกิดเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2496 ที่
โรงพยาบาลศิริราช อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี สำเร็จปริญญาการศึกษา
บัณฑิต(ประถมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน เมื่อปีการ
ศึกษา 2518 สำเร็จปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต(การมัธยมศึกษา, การสอนสังคม
ศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม เมื่อปีการศึกษา 2525
สำเร็จหลักสูตรผู้บังคับกองร้อย จากโรงเรียนการกำลังสำรอง กรมการกำลัง
สำรองทหารบก เมื่อพุทธศักราช 2533 เข้าศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
(สาขาบริหารการศึกษา) ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2531 ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่ง
อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนวัดราชบพิธ ช่วยราชการ กองแผนงาน กรม
สามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการปลัดกระทรวงศึกษา
ธิการ และดำรงตำแหน่ง รองเสนาธิการกรมทหารราบที่ 3 (อัตรา ว่าที่พันตรี)
(นายทหารสัญญาบัตรกองหนุนประเภทไม่มีเบี้ยหวัด สังกัดจังหวัดทหารบกอุดร)
อีกตำแหน่งหนึ่ง

